

TIP EĞİTİMCİLER İÇİN ULUSAL YETKİNLİKLER ÇERÇEVESİ

III. Tıp Eğitimi Kış Okulu | 2010

III. Tıp Eğitimi Kış Okulu katılımcıları

Giriş

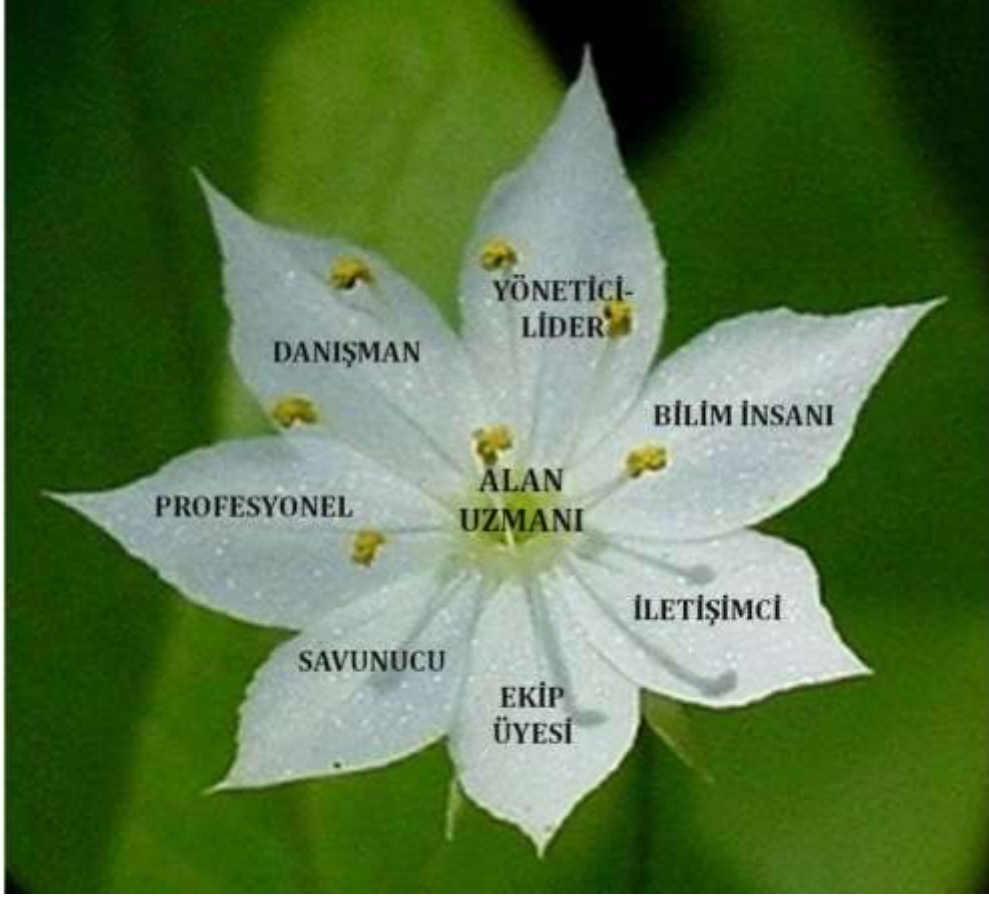
Ülkemizde Tıp Eğitimi (ve Bilişimi) Anabilim Dalları (TEAD) 12 yıllık bir geçmişe sahip, kurumsallaşma ve gelişim süreci hızla devam eden akademik yapılardır. Birlikte öğrenerek gelişme ve paylaşma amacıyla kendilerine düzenledikleri bir çeşit arama toplantısı özelliğinde olan kış okullarının ilki 21-23 Mart 2008 tarihlerinde Antalya’da yapılmış ve bu toplantıda TEAD’lar ana işlevlerini (Bkz. Ek) tarif etmişlerdir. 2-3 Aralık 2008 tarihlerinde İzmir’de, Ulusal Yetkinlikler Çerçevesini (UYÇ) belirlemek üzere bir araya gelinen II. Kış Okulu’nda çalışmalar başlatılmış ancak Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) TEAD’ları tıp fakültelerinde kapatma kararı ile tamamlanamamıştır. Danıştay’ın yürütmenin durdurulması kararı ile yeniden başlatılan süreç, 2-4 Nisan 2010 tarihlerinde 16 tıp fakültesinde tam zamanlı olarak çalışan 37 tıp eğitimcisinin katıldığı, Yeditepe Üniversitesinin ev sahipliğinde yapılan III. Kış Okulunda tamamlanmıştır.

Tıp Eğitimcileri için UYÇ, uzman görüşleri yöntemiyle, ardışık sekiz oturumda belirlenmiştir. Oturumlarda beyin fırtınası, grup uzlaşması, küçük grup teknikleri kullanılmıştır. Çalışma sırasında CanMeds, YÖK, I. ve II. Kış Okulu çalışma raporları başta olmak üzere çeşitli kaynaklar irdelenmiş ve Tıp Eğitimcileri için TEAD ana işlevlerini yerine getirirken kullanacağı “roller” üzerinden yetkinlik alanları tanımlanmış, her bir rol için bağlamdan bağımsız yetkinlikler tarif edilmiştir.

TEAD’lar, toplumsal ve bilimsel sorumlulukları gereği tamamen bağımsız ve akademik bir platform olarak sürdürdükleri kış okullarında, roller üzerinden tarif ettikleri bu yetkinlikleri, bilgi, beceri ve tutum kümeleri olarak tarif edilebilecek yeterliklere dönüştürmek ve birbirlerinden öğrenerek kendilerini ve kurumlarının çalışmalarını geliştirmek kararlılıklarındadırlar.

III. Tıp Eğitimi Kış Okulu Katılımcıları

Erol Gürpınar	Akdeniz ÜTF
Sümer Mamaklı	Akdeniz ÜTF
Mehmet Özen	Ankara ÜTF
İpek Gönüllü	Ankara ÜTF
Meral Demirören	Ankara ÜTF
Ayşen Melek Aytuğ Koşan	Ankara ÜTF
Berna Musal	Dokuz Eylül ÜTF
Cahit Taşkiran	Dokuz Eylül ÜTF
Serpil Velipaşaoğlu	Dokuz Eylül ÜTF
H.İbrahim Durak	Ege ÜTF
A.Hilal Batı	Ege ÜTF
Hasan Odabaşoğlu	Ege ÜTF
Selcan Öncü	Ege ÜTF
Nilüfer Demiral Yılmaz	Ege ÜTF
Zeynep Baykan	Erciyes ÜTF
Melis Nacar	Erciyes ÜTF
Özlem Çoşkun	Gazi ÜTF
İrem Budakoğlu	Gazi ÜTF
Mustafa Turan	Gülhane ATF
Melih Elçin	Hacettepe ÜTF
Sevgi Turan	Hacettepe ÜTF
Arif Onan	Hacettepe ÜTF
Hacer Nalbant	İstanbul ÜTF
Akif Akalın	İstanbul ÜTF
Zeynep Olcay Solakoğlu	İstanbul ÜTF
Levent Altıntaş	Kocaeli ÜTF
Özlem Sarıkaya	Marmara ÜTF
Albena Gayef	Marmara ÜTF
Mehmet Ali Gülpınar	Marmara ÜTF
Ömer Tontuş	Ondokuz Mayıs ÜTF
Özlem Mıdık	Ondokuz Mayıs ÜTF
Serdar Özdemir	Pamukkale ÜTF
Nazan Karaoğlu	Selçuk Ü Meram TF
Esin Kulaç	Süleyman Demirel ÜTF
Güldal İzbırak	Yeditepe ÜTF
Özlem Tanrıöver	Yeditepe ÜTF
Mehmet Reha Cengizlier	Yeditepe ÜTF

Őekil. Tıp eğitimcilerinin ulusal yetkinlikler yıldız ieği

Tıp Eğitimciler İçin Roller (Yetkinlik Alanları)

Alan uzmanlığı ekseninde;

1. Profesyonel
2. Savunucu
3. Ekip üyesi
4. DanıŐman
5. Yönetici-lider
6. Bilim insanı
7. İletišimci

ALAN UZMANI

Açıklama

Tıp eğitimi alanı uzmanı, bu metinde yer alan rolleri üzerinden, tıp eğitiminin her düzeyinde öğrenme ve öğretme süreçlerinin etkinliğini arttırmak için mesleğinin gerektirdiği tüm bilgi, beceri ve tutumları bir araya getirerek uygular.

Yetkinlikler

1. Tıp eğitimine bilimsel temel oluşturan bilim alanlarının bilgilerini, disiplinler arası bir bakış açısı ile sentez edip farklı eğitim etkinliklerinde uygulayabilme.
2. Öğrenenin gereksinimi ve öğrenme konusunun doğası üzerinden eğitim ile ilgili uygun eğitici rolünü (aktarma, yönlendirme, yetiştiricilik gibi) seçip etkili şekilde kullanabilme.
3. Toplumun ve öğrenenin gereksinimleri, konu alanının gereklilikleri üzerinden, amaç- hedef, eğitim yöntemi ve değerlendirme boyutları birbirini destekleyen yeni eğitim programı tasarlayabilme ve mevcut programları güncelleyebilme.
4. Tıp Eğitimcileri İçin Ulusal Yetkinlikler Çerçevesi ile tarif edilen bütün rollerini bir arada kullanarak alan ile ilgili konularda etkin, etik ve öğrenme merkezli nitelikli danışma sunabilme.
5. Alan bilgisinin ve uygulamalarının geliştirilmesi için diğer disiplinler ile işbirlikli çalışmalar yürütebilme.
6. Eğitimde bağlam, girdi, süreç ve sonuçlar ile ilgili uygun ölçme değerlendirme yöntemleri seçip etkin biçimde uygulayabilme.
7. Öğrenme, öğretme ve eğitim ile ilgili kuramsal bilgi ve becerilerini sürekli gözden geçirerek güncel tutabilme.
8. Eğitim bilimlerinde ve toplumun ihtiyaçlarında ortaya çıkan değişimlere bağlı olarak öğrenme aktivitelerinde ve eğitim programında değişiklikleri planlayarak ve uygulayarak öncülük edebilme.

PROFESYONEL

Açıklama

Tıp eğitimi profesyoneli, mesleksel değer ve ilkelerini, bireysel öğrenme ve gelişim süreçlerini, mesleksel ve toplumsal rollerini, toplum sağlığı ve sosyal adalete erişmeyi hedefleyen bir tıp eğitimi sürecine sağduyu ile yaklaşarak katkı sağlar ve bunu bir yaşam biçimine dönüştürür.

Yetkinlikler

1. Mesleksel kimliğinin gelişimi açısından kurumsal kültür oluşturabilmek için diğer paydaşların katılımını da sağlayarak kurumsal ve kurumlar arası işbirliğini geliştirebilme.
2. Mesleksel kimliğinin gelişimi için düşünsel, yazınsal, eleştirel bakış açısı geliştirebilme, araştırma yapabilme.
3. Tıp eğitiminin her alanında toplum ihtiyaçları ve yararlılığını gözetererek planlama ve uygulamalar yapabilme.
4. Tıp eğitiminin her düzeyindeki sorunlarına bireysel, kurumsal, toplumsal bakış açısı geliştirebilme.
5. Tıp eğitimciliği alanındaki mesleksel kimliğin gelişimini ve sürdürülmesini etkileyen durumları analiz edebilme, sürekli değerlendirebilme, deneyimleri üzerine düşünebilme.
6. Öğrenenlerin yararını önceleyen ve her durumda kendi çıkarlarını geri planda tutarak öncelikle öğrenen temsiliyetini sergileyebilme.
7. Mesleksel görev ve sorumluluklarını, insani ve mesleksel değerler, etik ilkeler ve mesleksel sorumluluklarını ön planda tutarak öğrenen yararına iyi eğitici bağlamında gerçekleştirebilme.
8. Tıp eğitimi alanındaki uygulamalarını mesleksel kimlik çerçevesinde gerçekleştirebilme ve rol model olabilme.
9. Bu yetkinlikleri üst düzeyde geliştirebilme, kullanabilme ve savunabilme.

SAVUNUCU

Açıklama

Tıp eğitimi savunucusu, tüm eğitim etkinliklerinin, öğrenen ve toplum yararına, kanıta dayalı tıp zemininde, fırsat eşitliğini önceleyerek, araçsallaştırılmasını engelleyerek, etik değerler çerçevesinde, hastaya ve öğrenene zarar vermeden yürütülmesini savunur.

Yetkinlikler

1. Eğitimin kanıta dayalı tıp zemininde yürütülmesini savunabilme.
2. Eğitimcilerin mutlaka bir formasyon eğitimi almalarını gerekliliğini savunabilme.
3. Eğitime ulaşmakta fırsat eşitliğinin sağlanmasını, eşitsizlik ve ayrımcılığın önlenmesini savunabilme.
4. Eğitimde kurumsal, ulusal ve uluslararası politikaları savunabilme.
5. Eğitimde zarar vermeme, yararlı olma, piyasalaşmanın önüne geçme gibi etik ilkeleri savunabilme.
6. Eğitimin politika, teknoloji, piyasa, yönetimler karşısında araçsallaştırılmasının önlenmesini savunabilme.
7. Eğitimde çağdaş yaklaşımları savunabilme.
8. Profesyonel otonomiye savunabilme.
9. Eğitimin hem kendisi hem de sağlığın diğer toplumsal belirleyicileri üzerine etkisi bakımından sağlığı belirleyen önemli bir faktör olduğunu savunabilme.

EKİP ÜYESİ

Açıklama

Bir ekip üyesi olarak tıp eğitimcisi, tıp eğitiminin yürütülebilmesi için tüm düzeylerdeki ekiplerle (yöneticiler, öğretici ve öğrenenler) etkili biçimde çalışır. Toplum temelli, öğrenen merkezli öğrenme yaklaşımı çerçevesinde kanıta dayalı gerekçelerle, farklı kişi ve ekiplerle ortak çalışma yürütür. Eğitim programlarının planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi, danışmanlık süreci ve akademik çalışmalar sırasında, sağlık çalışanlarının eğitimi alanında yer alanlardan oluşan bir ekiple işbirliği içinde çalışır.

Yetkinlikler

1. Ekip üyelerinin yeri ve sınırlarının farkında olarak işbirliğini isteyebilme, kabul edebilme ve kullanabilme.
2. Ekibin gereksinimleri doğrutusunda işbirliği önerebilme.
3. Ekip içinde çatışmayı önleme, uzlaşmayı sağlama ve çözüm üretmek amacıyla diğer ekip üyeleriyle etkin biçimde çalışabilme.

DANIŐMAN

Açıklama

Tıp eğitimi danıŐmanı, eğitimi alanlar, eğitimi verenler ve kurumlara tıp eğitiminin mezuniyet öncesi, sonrası ve sürekli eğitim alanlarında danışmanlık verir. Birlikte çalıŐılan koŐullarda talep olmasa dahi bilgilendirme amaçlı danışmanlık yanında, paydaŐlardan gelen isteklere göre gereksinimler kapsamında danışmanlık verir. Alt birimlerde ađdaŐ öğrenme model ve yöntemlerin en optimal ve etik yapıda, öğrenen odaklı eğitim kurgusu içine yerleŐtirilmesi danıŐmalıđını verir.

Yetkinlikler

1. Mezuniyet ncesi, sonrası ve sürekli eğitim programlarının planlanması, geliştirilmesi ve iyileŐtirilmesi amacıyla aktif çalıŐılan kurullara öneride bulunabilme.
2. Öğrencilerin güçlü yönleri, ihtiyaçları ve değerleri göz önüne alınarak onların öğrenme ve akademik baŐarılarına yn verebilme.
3. Tıp fakültesinin diğer birimlerinin istekleri doğrultusunda gereksinimlerini belirleyip danışmanlık verebilme.

YÖNETİCİ-LİDER

Açıklama

Bir yönetici ve lider olarak tıp eğitimcisi, bireysel ve ekip çalışmalarında bölgesel, ulusal ve uluslararası tıp eğitimi camiasının bir üyesi olmanın sorumluluğunu yerine getirebilecek temel yöneticilik ve liderlik becerilerine sahiptir. Eğitim süreçlerinin planlanması, uygulanması, değerlendirilmesinde, önceliklerin belirlenmesi, işbirliği içinde çalışma ve kaynakların sağlanması ve kullanılmasında yöneticilik ve liderlik yapar.

Yetkinlikler

1. Eğitim süreçlerini bir lider olarak etkileyebilme, etki yaratabilme, heyecan verebilme ve harekete geçirebilme.
2. Eğitimle ilgili politikaların oluşturulmasında öncülük edebilme ve karar verme süreçlerinde yer alabilme.
3. Kendi iş süreçlerini, kariyerini ve gelişimini etkili olarak yönetebilme.
4. Diğer tıp eğitimcilerinin gelişimlerine yönelik farklı ve güçlü yönlerini ortaya koymalarına olanak sağlayabilme ve bu yönde gelişmelerini destekleyebilme.
5. Değişime öncülük yapabilme ve süreci yönetebilme.
6. Eğitimle ilgili süreçlerde, çatışma alanlarını, belirsizlikleri ve krizi bireyleri ve grup dinamiklerini gözeterek yönetebilme.
7. Kritik karar verme ve politika oluşturma süreçlerinde bireysel ve örgütsel otonomiye destekleyen katılımcı ve paylaşımcı bir liderlik sergileyebilme.
8. Yenilikçi eğitim projelerinin planlanmasında, oluşturulmasında etkin zaman, insan gücü ve kaynak yönetimini yürütebilme, sonuçlandırabilme ve ürünlerinin faydaya dönüşmesini sağlayabilme.

BİLİM İNSANI

Açıklama

Bir bilim insanı olarak tıp eğitimcisi, yaşam boyu renme ilkeleri doğrultusunda tıp eğitimi alanında bilgi üretir, uygulamaya geçirir ve yayar.

Yetkinlikler

1. Tıp eğitimi alanıyla ilişkili güncel kaynaklara ve bilgilere ulaşabilme ve sürekli olarak izleyebilme.
2. Tıp eğitimine bilimsel temel oluşturan bilgileri anlayabilme, eleştirel olarak değerlendirebilme, farklı eğitim durumlarına uygulayabilme ve entegre edebilme.
3. Tıp eğitiminde yeni bilgi ve uygulamaları oluşturabilme, yaygınlaştırabilme, hayata geçirebilme ve değerlendirebilme.
4. Tıp eğitimi alanında kurumsal, ulusal ve uluslararası projelere ve araştırmalara katılabilmek, planlayabilme, uygulayabilme, sonuçları değerlendirebilme ve yayınlatabilmek.
5. Tıp eğitimi uygulamalarında kanıta dayalı ilkeler doğrultusunda davorabilme.
6. Bilgi yönetimi, araştırma ve eğitim uygulamalarında bilimsel ve etik açıdan öğrenciler ve meslektaşlarına model olabilmek.
7. Kendi mesleksenel gelişiminin yanı sıra alanının bilimsel gelişimine katkı sağlayabilme.

İLETİŐİMCİ

Açıklama

Bir iletiŐimci olarak tıp eğitimcisi, eğitimle ilgili bilgileri, sorunları ya da özömlerini, önerilerini ve beklentilerini eğitimin tüm paydaŐlarına sözlü, sözsüz ve yazılı olarak eğitim ve biliŐim teknolojilerinden de yararlanarak etkin bir biçimde aktarır.

Yetkinlikler

1. Türkçe ve en az bir yabancı dili yetkin bir Şekilde anlayabilme ve kullanabilme.
2. Sözlü ve sözsüz iletiŐim becerilerini etkili bir Şekilde kullanabilme.
3. Alanıyla ilgili konularda düşöncelerini ve sorunlara iliŐkin çözüm önerilerini uzman/ilgili olan ve olmayan kiŐilerle paylaŐabilme, yazılı ve sözlü anlaşılır biçimde aktarabilme.
4. İletiŐimde biliŐim teknolojilerinden etkin bir Şekilde yararlanabilme.

Tıp Eğitimcilerinin Ulusal Yetkinlikler Yıldız ieği

Starflower (*Trientalis borealis*), Kuzey Amerika’da ve Kanada’da yetişen ve doğada nadir bir özellik olan 7 yapraklı beyaz çiçeği nedeniyle yıldıza benzetilen bu bitkinin adının Türkçe karşılığı bulunmuyordu. Şile’deki III. Kış Okulu sonrası bulunarak “Tıp Eğitiminin Yıldız ieği” olarak anılmaya başlandı.

Çiçeğin yetişmesi ile ilgili özelliklerinden biri, ortaya çıkışının çok yavaş olabilmesi fakat uzun yıllar sonra koloni oluşturacak yayılımı göstermesi.*

*Rook, Earl J.S. *Trientalis Borealis*. www.rook.org/earl/bwca/nature/herbs/trientalis.html. En son 19.1.2011 tarihinde ziyaret edildi.

Ek: Tıp Eğitimi Anabilim Dallarının İşlev Alanları*

1. Akademik bir disiplin olarak Tıp Eğitimi Anabilim Dallarının amacı, toplumumuzun gereksinimlerine uygun, nitelikli bir sağlık hizmeti alabilmesini sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda Tıp Eğitimi Anabilim Dalları, tıp eğitiminin mezuniyet öncesi, mezuniyet sonrası ve sürekli mesleksi gelişimden oluşan tüm evrelerinin, yerel özellikler, evrensel doğrular ve çağdaş ilkeler çerçevesinde yapılabilmesi için, gereken eğitim, araştırma, koordinasyon, danışmanlık hizmetlerini sunmayı ve bu hizmetlerin gerektirdiği akademik alan, kadro ve altyapı olanaklarını oluşturmayı ve geliştirmeyi kendilerine hedef edinmiştir.
2. Tıp fakültelerinde Temel Tıp Bilimleri Bölümü altında yer alan Tıp Eğitimi Anabilim Dallarını, bu amaçlarına yönelik olarak aşağıda sıralanan alanlardaki işlevleri ana görev edinmiştir:
 - a. Tıp eğitiminde yeni eğitim-öğretim yöntemlerinin izlenmesi, geliştirilmesi, kullanılması ve yaygınlaştırılması.
 - b. Mezuniyet öncesi ve sonrası eğitim programlarının geliştirilmesi.
 - c. Merkezi, öğrenci ve program değerlendirme etkinliklerinin planlanması ve yürütülmesi.
 - d. Tıp fakültelerinde eğitimle ilgili her düzeydeki kurul ve komisyonda aktif görev alarak çalışmalara bilgi ve danışmanlık desteğinin sağlanması.
 - e. Tıp eğitimi alanında projeler ve araştırmalar planlayarak, araştırma sonuçlarının sunulması, uygulanması ve yayınlanması.
 - f. Eğitici gelişimi/eğitimi kursu ve programlarının geliştirilmesi, uygulanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi.
 - g. Tıp eğitimi alanında sertifika, yüksek lisans ve doktora programlarının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi.
 - h. Tıp eğitimi ile ilgili tüm paydaşlara eğitim öğretim danışmanlığının sunulması.

3. Tıp Eğitimi Anabilim Dallarını bu işlevlerini fakülte yönetimi, eğitim kurulları ve diğer anabilim dallarını ile tam bir işbirliği içinde yürütmelidir.
4. Ülkemizde yapılanma/gelişme döneminde olan tüm Tıp Eğitimi Anabilim Dallarını, hizmet verdiği kurumda, amaçları doğrultusunda en verimli çalışabileceği donanım, altyapı ve insangücü ile yönetim ve kurumsal politika değişikliklerinden en az etkileneceği, uzun vadede kendi hizmet ve eğitim alanlarını açıkça tanımlamış, tam zamanlı akademik kadroları olan “bir Anabilim Dalı” olmayı hedeflemelidir.

*21-23 Mart 2008 tarihlerinde Akdeniz Üniversitesi’nde yapılan I. Tıp Eğitimi Kış Okulu’nun sonuç bildirgesinden alınmıştır.